Indonesische Documentatie Dienst

VAN

A. N. P.-ANETA

's-GRAVENHAGE

's-Gravenhage, 1 Februari 1954

Serie IX No. 5

INHOUDSOPGAVE:

Adjunct-directeur van de Pusat Perkebunan Negara repatrieert	Pag. 53 - 54
Binnenlands weekoverzicht	" 55 - 56
West-Java in 1953	" 57 - 60
Persoverzicht	" 61 - 64

Adjunct directeur P.P.N. repatrieert

MEDAN, 16 Januari (P.I.Aneta) - Een der meest vooraanstaande figuren uit de planterswereld van Noord-Sumatra, die een grote rol heeft gespeeld bij de naoorlogse wederopbouw en zich daarbij zeer verdienstelijk heeft gemaakt voor Indonesie, is voorgoed naar Nederland vertrokken. Het is de heer L.E. van Rooy, die hier een kwart eeuw heeft gewerkt voor de gouvernementslandbouwbedrijven, thans Pusat Perkebunan Negara, laatstelijk in de functie van adjunct-directeur. Hij vertrok Vrijdag met de "Willem Ruys" van Belawan, en heeft Aneta's correspondent"op de valreep" nog een en ander verteld omtrent de situatie op de PPN-bedrijven, zoals die op het ogenblik is.

De taak van de heer Van Rooy is thans overgenomen door ir Surjadi Soerjo, tot dusver leider van het rijstbedrijf te Lho Sukon, die benoemd is tot vertegenwoordiger van de directie der PPN voor het beheer der belangen in Noord-Sumatra.

De kostprijs

Op Aneta's vraag naar zijn visie op de huidige situatie van de ondernemingslandbouw, zeide de heer Van Rooy, dat deze moeilijk is ten gevolge van de hoge kostprijs. Bij nog verdergaande eisen der arbeiders zal deze voor vele bedrijven te hoog kunnen worden. Van ondernemerszijde dient alles te worden gedaan om de kostprijs te drukken door de efficiency op te voeren met medewerking van arbeidsanalysten e.d. Dit impliceert echter de aanwezigheid van deskundig personeel. De heer van Rooy betreurde in dit verband de moeilijkheden bij immigratie. Zo is de PPN gedupeerd doordat enkele deskundigen, die met verlof in het buitenland vertoefden, niet konden terugkeren.

Gevraagd naar de ontwikkeling van de verschillende ondernemingen der PPN in Noord-Sumatra, zeide de heer van Rooy, dat het rijstbedrijf te Lho' Sukon ook tijdens de opstand in Atjeh zo goed mogelijk is voortgezet. Daardoor is men erin geslaagd een groot areaal padi mechanisch in de grond te krijgen. De irrigatiewerkzaamheden en de opgezette proeven zijn uitgevoerd. In Maart/April wordt de eerste oogst verwacht. De padi op het beplante areaal (ca 70 Ha) staat er zeer goed voor. De bibit werd betrokken van Bogor, uit de Ver.Staten en van de Verenigde Deli Maatschappijen.

Ten aanzien van Takengon deelde de heer Van Rooy mede,dat het hars- en terpentijnbedrijf thans weer in productie is, zij het op iets kleinere schaal dan voor de opstand in Atjeh. Een gedeelte van het personeel heeft Takengon verlaten; anderen zijn gebleven of teruggekeerd teneinde zo goed mogelijk tegemoet te kunnen komen aan de grote harsbehoefte op Java.

Inmiddels is kortgeleden de export van terpentijn naar Australie voor het eerst sedert de tweede wereldoorlog hervat. Tot dusver werd 10 à 20 ton per maand via Lho' Seumawe afgevoerd. Er is ook vraag uit Zuid-Afrika van de voorOorlogse afnemers aldaar. (Voor de oorlog werd per maand 250 ton terpentijn en 700 ton hars in Takengon geproduceerd). Tot het uitbreken van de opstand in Atjeh was de harsproductie tot ongeveer de helft der vooroorlogse productie opgevoerd.

De heer van Rooy deelde mede, dat hij in 1951 een "vijfjarenplan" voor de PPN-bedrijven in Takengon had opgesteld. Bij het uitbreken van de opstand was men een half jaar voor op het schema, ondermeer wat betreft de aanleg van autowegen en het walsen der hoofdverbindingswegen. Dit laatste was belangrijk, daar de kostprijs van de hars en terpentijn sterk beinvloed werd door de slechte toestand der gouvernementswegen.

Het transport naar de haven drukte te zwaar op de kostprijs, terwijl bovendien de havenoutillage te Lho' Seumawe veel te wensen overlaat. Op het ogenblik wordt de productie beperkt door tekort aan deskundig stafpersoneel, en doordat het autopark gedeeltelijk verloren is gegaan.

Rubber en palmolie

Wat betreft de rubber- en oliepalmondernemingen der PPN op Noord-Sumatra noemde de heer van Rooy de toestand zeer bevredigend. Op de acht rubberondernemingen heeft de feitelijke productie het totaal der taxaties overschreden. De drie oliepalmondernemingen zijn zelfs belangrijk boven de raming. Ten gevolge van efficiency en rationalisatie kon de kostprijs over het algemeen beneden de begrotingen blijven. Met dit al konden deze ondernemingen voor een flinke bijdrage aan 's lands kas zorgen.

De naoorlogse rehabilitatie werd volledig beheerst door deonwettige occupatie, speciaal op de oliepalmondernemingen Marihat en Majang, waardoor in 1950 en '51 de geprojecteerde herplantingsschema's slechts gedeeltelijk konden worden uitgevoerd. Inmiddels werkt de nieuwe fabriek op Majang tot volle tevredenheid.

De thee-onderneming Kasinder is ondanks de verbeterde theeprijs en de doorgevoerde rationalisatie nog een minuspost. Deels is dit te wijten aan de ligging (op 400 m, laaglandthee), deels aan de slechte arbeidsprestaties.

Op een nadere vraag i.z. de arbeidsprestaties deelde de heer van Rooy mede, dat deze op de rubberondernemingen - wanneer men eerst de verkorting van de werkdag verdisconteert - niet zoveel verschillen van de vooroorlogse, deels dank zij het premiestelsel. Op de oliepalmondernemingen zijn de prestaties echter beduidend minder dan voor de oorlog (ca 60 à 70%). Het gevolg is, dat het arbeidersbestand groter moet zijn, om dezelfde opbrengst te verkrijgen.

Intussen heeft de PPN op sociaal gebied voorzieningen getroffen die in sommige opzichten een voorbeeld zijn voor de particuliere lichamen - zo zeide de heer van Rooy. Dit betreft dan in het bijzonder de huisvesting der arbeiders, de missigits en langgars (bidhuisjes), scholen en recreatie. Er zijn al ondernemingen, waar men nagenoeg uitsluitend gezinswoningen aantreft, voorzien van dakpannen of asfaltpapier. Elk gezin beschikt over een oppervlakte van 36 vierkante meter. Voor wat betreft de medische verzorging kampt men op de ondernemingen in Atjeh echter met grote moeilijkheden. Ondanks het gebrek aan fondsen, zijn op de nieuwe kapitaalsbegrotingen toch de nodige millioenen uitgetrokken t.n behoeve van woningen e.d. voor de arbeiders.

Tenslotte deelde de heer Van Rooy nog mede, dat de resultaten met het aantrekken van Indonesisch personeel, opgeleid door de landbouwschool te Bogor, over het algemeen zeer gunstig zijn. Grote moeilijkheden worden echter ondervonden op het gebied van technisch personeel. Het gebrek aan deskundigen wreekt zich eerder in de fabriek dan in de tuin - aldus de heer van Rooy, die dit afscheidsinterview besloot met de hoop uit te spreken, dat Indonesie spoedig zichzelf moge voorzien in de behoefte aan deskundige krachten voor de grote landbouw.

Binnenlands weekoverzicht

DJAKARTA, 16 Januari (P.I.Aneta) - De Ceylonese gezant in Indonesie, A.E.Goonesinha, overhandigde Dinsdag aan premier dr Ali Sastroamidjojo een uitnodiging van de premier van Ceylon, sir John Kotelawela, tot het bijwonen van een conferentie van premiers van Aziatische landen. Die conferentie, welke eind April of begin Mei in Colombo zal worden gehouden, heeft ten doel de banden tussen Aziatische landen te verstevigen. Behalve de minister president van Indonesie zijn de premiers van India, Pakistan en Birma uitgenodigd. "Onderwerpen, welke controversen teweeg zouden kunnen brengen, zullen niet ter tafel worden gebracht," verklaarde gezant Gooneshinha, die in dit verband de kwestie van militaire bijstand door de Verenigde Staten aan Pakistan noemde.

Dr Ali Sastroamidjojo heeft de uitnodiging aanvaard, daarbij de hoop uitsprekende, dat op de agenda van de conferentie de mogelijkheid wordt opengelaten om te spreken over het houden van een conferentie van Aziatische en Afrikaanse landen, welke een bredere basis zou hebben dan de door de Ceylonese premier voorgestelde conferentie. Intussen achtte de premier de voorgestelde informele conferentie in overeenstemming met Indonesie's politiek van goede nabuurschap, zoals die is vastgelegd in het politieke programma van de regering.

In het algemeen koestert de Indonesische pers geen grote verwachtingen over de resultaten van de conferentie. Pedoman meent, dat de conferentie slechts een gezellig onderonsje zal worden, terwijl de hoofdzaak waartegenover de Z.O.Aziatische landen worden gesteld, namelijk in hoeverre de mogelijkheid bestaat om en de wijze waarop zij "politieke kracht" tot uitdrukking kunnen brengen in de huidige tussen het Sovjetblok en het Westerse blok verdeelde wereld, ter conferentie zal worden vermeden. Het wordt met de dag moeilijker, zo betoogt het blad verder, aanhakend bij de berichten, dat Amerika verlangt defensieverdragen te sluiten met Pakistan, Afghanistan, Irak en Iran, "zich te verzetten tegen de politiek van de Nixongroep (in de Verenigde Staten), die het politieke plan van Z.O.Azie wenst te verscheuren, door de landen, welke hiertoe genegen zijn in haar sfeer te trekken en de daartoe onwillige landen, zoals Indonesie, Birma en India te isoleren. Merdeka noemde militaire hulp door de Verenigde Staten aan Pakistan een bedreiging voor Azie en bedoeld om neutrale landen, zoals India, Birma en Indonesie te isoleren. Ten aanzien van de mogelijke resultaten der conferentie verklaarde Merdeka zich in een hoofdartikel sceptisch gestemd, gezien de bestaande tegenstellingen tussen India en Pakistan. En Abadi herinnerde eraan, dat het initiatief van de premier van Ceylon genomen werd na het ontstaan van spanningen tussen India en Pakistan naar aanleiding van de berichten over militaire bijstand der Verenigde Staten aan Pakistan.

Intussen is te Djakarta bekend gemaakt, dat eind Januari een Indonesische goodwill-missie naar de Arabische landen zal vertrekken met het doel de betrekkingen tussen Indonesie en deze landen nauwer aan te halen.

Men wacht thans nog op antwoord van de regeringen van Pakistan, Egypte, Syrie, Turkije, Saudi-Arabie, Irak, Iran etc. over het bezoek der missie, welke zoveel mogelijk economische, politieke en culturele zaken in de te bezoeken landen zal bestuderen.

De besprekingen tussen de speciale Japanse gezant Eiji Wajima en het hoofd van de Asian desk van het ministerie van buitenlandse zaken, dr Sudarsono, zijn de afgelopen week voortgezet over zaken de herstelbetalingen door Japan betreffende. Veel van het besprokene is niet bekend geworden. Dr Sudarsono heeft medegedeeld, dat een interimovereenkomst over het Asahanproject (Sumatra) thans vorm aanneemt.

Op het binnenlandse politieke front werd veel aandacht besteed aan door de voorzitter van de Katholieke fractie in het parlement, I.J.Kasimo, ingediende schriftelijke vragen over de ontslag-aanvrage van kolonel Bambang Sugeng, de fungerend chef-staf van de landmacht. De minis-

ter

ter van voorlichting, F.L.Tobing, vroeg zich af welke voordelen bereikt kunnen worden door het weer aansnijden van de legerkwesties. Na de reunie van hoofdofficieren van de landmacht op 31 December werd de sfeer in de landmacht weer kalm, zei hij.

In korte woorden : Indonesie heeft volgens de laatste statistische gegevens 78.388.700 inwoners - de regering legde een verklaring af over de jongste arrestaties van 18 Nederlanders, 11 Indonesiers en 1 Chinees; de aangehoudenen worden verdacht van deelname aan verboden verenigingen - de trams in Djakarta zullen worden vervangen door bussen, zo heeft de woordvoerder van de gemeente meegedeeld - de regering stelt een onderzoek in naar vermeende zeeroverij in de straat Malakka, waarvan vissers uit Malakka het slachtoffer zouden zijn geworden - de technische faculteit in Bandung leverde deze week haar eerste werktuigkundige ingenieur af : Raden Slamet Bratanata - de culturele missie naar Thailand heeft rapport uitgebracht aan de regering - begin Februari zullen besprekingen worden gehouden tussen de Indonesische regering en de KLM over de GIA, zo maakte de minister van verbindingen, prof.Roosseno, bekend - het hoofd van de politie in Noord-Sumatra heeft verklaard, dat volgens plan de militaire bijstand in Atjeh in Maart zal worden ingetrokken.

Opbouw in Indonesie: West-Java in 1953

BANDUNG, 18 Januari (P.I.Aneta) - Ondanks het feit,/West-Java ook in het afgelopen jaar nog altijd gold als het zorgenkindje van de Republiek Indonesie, waren er toch diverse tekenen, die op een langzame maar zekere verbetering van de algemene situatie wezen. Op het gebied van landbouw, visserij en industrie werd vooruitgang geboekt, het onderwijs werd aanzienlijk uitgebreid en op het terrein van de volksgezondheid kwamen tal van verbeteringen tot stand. Tegenover deze vele lichtpunten stonden echter de nog steeds niet bedwongen activiteiten van de opstandige elementen in West-Java, waardoor ook in het afgelopen jaar weer honderden onschuldige desalieden en bestuursambtenaren het leven lieten en voor millioenen Rupiahs aan have en goed werd vernietigd. Maar anders dan in voorgaande jaren toonde de bevolking van de geterroriseerde gebieden zich niet langer passief en nam zij een werkzaam aandeel in de bestrijding van het bendewezen. In samenwerking met het leger en de politie werden klopjachten en zuiveringsacties georganiseerd en bijna tweeduizend bandieten betaalden met hun leven voor hun wandaden, terwijl duizenden van hun kornuiten in gevangenschap raakten. En al komen er nog dagelijks meldingen binnen over gewelddaden, toch kan gezegd worden, dat dankzij de door de overheidsdiensten in de afgelopen maanden getroffen maatregelen, het kwaad der terreur aanzienlijk aan kracht heeft ingeboet./dat

1800 Bendeleden gedood

Het zwaartepunt van de terroristische activiteiten lag ookin 1953 weer in de regentschappen Garut en Tasikmalaja, van ouds de meest onrustige streken. In eerstgenoemd regentschap vielen 329 mensen de terreur ten offer, terwijl in het regentschap Tasikmalaja 325 desalieden de dood vonden. In het Garutse werden voorts 49 mensen door subversieve elementen weggevoerd en aangenomen moet worden, dat ook zij van het leven werden beroofd. Honderden woningen gingen in dit regentschap in vlammen op en bijna elf honderd rampokzaken werden gerapporteerd. In totaal werden in West-Java een kleine vijfduizend woningen door opstandige elementen in de as gelegd. Daar staat tegenover, dat ruim achttienhonderd bendeleden de dood vonden, circa vijfduizend door leger en politie gevangen werden genomen en meer dan vierhonderd zich vrijwillig overgaven aan de gezagsapparaten. De gebieden in West-Java, waar de rebellen in hoofdzaak nog opereren worden gevormd door de bergtoppen in Oost-Priangan, Cheribon, Madjalengka, op de grens van Midden-Java, in de djatibossen van Indramaju, het zuiden van het regentschap Bandung en het grensgebied van Tjiandjur en Zuid-Sukabumi. Het Bantamse is vrijwel veilig, maar ook in genoemde onveilige gebieden is de activiteit der benden sterk afgenomen, hetgeen in hoofdzaak te danken is aan de onophoudelijke druk, welke van de zijde der machtsapparaten in de laatste maanden van 1953 onophoudelijk op de rebellen is uitgeoefend.

Daardoor werden de benden veelal in kleinere groepen uiteen geslagen, die niet meer in staat bleken tot grote acties en zich moesten beperken tot overvallen op weerloze kampongs, waarbij contact met leger en politie zoveel mogelijk werd gemeden.

Dat desondanks zulke gunstige resultaten werden geboekt door leger en politie is wel een bewijs van de intensiteit, waarmee de bestrijding der benden in het afgelopen jaar ter hand werd genomen.

Landbouwproductie steeg

Het is vermoedelijk mede aan de toenemende veiligheid en vooral ook aan hetfeit, dat de bevolking losgescheurd is uit haar apatische houding, te danken, dat op het gebied van landbouw en visserij vooruitgang werd geboekt. Zo bedroeg de opbrengst van de sawah-padi in het voorgaande jaar 3.369.500 ton, hetgeen vergeleken met 1951 een stijging betekende van ruim 135.000 ton. De opbrengst der droge rijstvelden was 124.959 ton tegen 84.257 ton in 1951. Een stijging dus van ruim 40.000 ton. Ook wat de ketelapohon betreft, werd vooruitgang geconstateerd. Vergeleken met 1951

1951, toen de opbrengst nauwelijks 761.260 ton bedroeg, steeg de productie met 350.000 ton tot1148.826 ton. De opbrengst van de ketelarambat was 319.306 in 1953 tegen 194.218 in 1951. Hieruit blijkt dus wel, dat de productie van de voornaamste voedingsmiddelen der bevolking in 1953 aanzienlijk gestegen is; de rijstproductie was zelfs groter dan die van voor de oorlog.

Ook op het terrein van de binnenvisserij viel een belangrijke vooruitgang te bespeuren, hetgeen ondermeer tot uiting komt door de uitbreiding der visvijvers. Besloegen deze in 1951 ongeveer 8776 ha, in 1953 was deze oppervlakte uitgebreid tot ruim 11.300 ha. De voor de visteelt bestemde sawahs besloegen eind 1953 een oppervlakte van ruim 25.000 ha, bijna het dubbele van de oppervlakte in 1950 (14.160 ha). Bovendien was er sprake van vooruitgang bij de visteelt in meren, moerassen en rivieren. De resultaten bleven niet uit en de opbrengst van de visserij, welke in 1951 circa 13.7 millioen kilo bedroeg, steeg in 1953 tot niet minder dan 20 millioen kilo.

Uitbreiding industrie

Naast landbouw en visserij maakte ook de industrie in West-Java flinke vorderingen. Werdendoor de dienst voor industrie in 1951 credieten uitgereikt aan 163 bedrijven tot een totaal bedrag van Rp.1.986.300.- in het afgelopen jaar bleek het aantal bedrijven zich tot 224 te hebben uitgebreid, waarvoor een bedrag van Rp. 3.944.800.- aan credieten werd verstrekt. Door genoemde dienst werden voorts ten behoeve van de industrie op verschillende plaatsen centra opgericht, waar bepaalde industrieën werden samengebracht. Zodoende wist men de kwaliteit van de goederen te verbeteren en de kwantiteit op te voeren. Zo ontstond in Madjalaja een centrum voor de textielindustrie (de Induk Tekstil Nasional), in Plered (Purwakarta) een centrum voor de ceramische industrie terwijl in Tjiwidej en Tjisaat (Sukabumi) centra voor ijzersmederijen werden gesticht.

Opvallend was verder de grote vlucht welke het drukkerijbedrijf in West-Java nam. Telde West-Java voor het uitbreken van de wereldoorlog (in 1942) slechts 143 drukkerijen, thans zijn dit er 244.

Ontwikkeling coöperatie

Grote aandacht is in 1953 door de overheid besteed aan het verder tot ontwikkeling brengen van het coöperatiewezen, en ook op dit terrein werden in het afgelopen jaar belangrijke resultaten bereikt.Het aantal coöperatieve verenigingen steeg van 1017 in 1951 tot 1853 in '53, terwijl de door de leden bijeengebrachte gelden in die twee jaar tijds opliepen van Rp. 6.500.000.- tot Rp. 18.000.000.-.

1.350.000 Leerlingen

Sprekender nog dan voorgaande vorderingen zijn die welke gemaakt werden met betrekking tot het lager onderwijs in de provincie West-Java (de provincie heeft slechts de zorg voor het lager onderwijs). Het aantal lagere scholen, dat eind 1950 nog 3167 bedroeg, steeg in de daaropvolgende jaren respectievelijk van 3250 in 1951, 3614 in 1952 en 3774 in 1953. Een vermeerdering van 607 scholen dus in de afgelopen drie jaren. De toename van het aantal leerlingen was echter niet gering.Zo bezochten in 1950 in totaal 775.119 leerlingen in West-Java de lagere school, doch vorig jaar bedroeg hun aantal reeds 1.342.703. Dit betekent dus vergeleken met 1950 een toename van 567.584 leerlingen. Vergeleken met 1952 nam het aantal leerlingen op de lagere scholen toe met 98.887.

Gelukkig onderging in deze jaren ook het onderwijzerscorps een aanzienlijke uitbreiding. Van 12.716 in 1950 steeg hun aantal tot 20.749 in het afgelopen jaar.

Verheugend bij dit alles was, dat niet alleen door de overheid, maar ook door de bevolking zelf alles op alles werd gezet om het aantal scholen uit te breiden en zodoende de zucht naar onderwijs te kunnen bevredigen. Op initiatief en op kosten van de desabevolking werden in 1953 [illegible] in

in West-Java niet minder dan 7428nieuwe schoollokalen in gebruik genomen, waarvoor de kosten ruim Rp. 17.000.000.- bedroegen. Daarnaast is zeker vermeldenswaard, dat de leerkrachten door zelfstudie in hun vrije tijd veel hebben gedaan om hun peil te verhogen! En dankzij deze zelfstudie wisten dan ook 650 onderwijzers in West-Java in het voorgaande jaar hun diploma SGB te behalen, terwijl vijftig onderwijzers het diploma SGA verwierven.

Maatschappelijke opvoeding

Het was echter niet alleen de jeugd, die in 1953 een grote werklust en zucht naar kennis aan de dag legde. Ook ouderen bezetten de schoolbanken en wisten zich in vele gevallen de kunst van lezen en schrijven machtig te maken. In totaal slaagden in 1953 235.372 mannen en vrouwen voor de examens lezen en schrijven, hetgeen - vergeleken bij het jaar 1951, toen dit aantal 152.601 was - een grote vooruitgang genoemd mag worden. In het belang van hen, die pas lezen en schrijven hadden geleerd, werden er in de desa's tal van kleine bibliotheken ingericht; het aantal van deze bibliotheken steeg van 1972 in 1952 tot 2248 in het afgelopen jaar. Ook de cursussen voor algemene ontwikkeling, welke van overheidswege werden gegeven voor de vorming van desakader, mochten zich in een grote belangstelling van de zijde der bevolking verheugen. Meer dan drieduizend personen legden de examens met goed gevolg af en behaalden het zogenaamde KPU-A diploma. Ten behoeve van deze mensen - zij, die dus in het bezit zijn van genoemd diploma - werden door de overheid in alle districtshoofdplaatsen volksbibliotheken opgericht.

Totaal zijn er nu reeds 317 van deze bibliotheken, die tezamen de beschikking hebben over 51.122 boeken. Belangrijk voor de karaktervorming der desalieden is ook het streven om de sportgeest in de desa's tot ontwikkeling te brengen. Voor dit doel werden in alle kaboepatenhoofdplaatsen cursussen georganiseerd voor de opleiding van sportkader in de desa's. In 1953 werden voorts voor de eerste maal onderlinge voetbalwedstrijden georganiseerd tussen 4063 desa's, dit eveneens met de bedoeling de mensen door middel van de sport nader tot elkaar te brengen en een ruimere kijk op het leven te geven.

7 Nieuwe ziekenhuizen

Wat de volksgezondheid betreft, ook op dit gebied viel - zij het ook in mindere mate - vooruitgang te bespeuren. Het aantal beschikbare medische en paramedische krachten is echter nog steeds te gering om in de behoefte te voorzien. Teneinde dit tekort enigszins te dekken werden in 1953 in verschillende ziekenhuizen van West-Java cursussen georganiseerd, ondermeer voor de opleiding tot apothekersassistenten en verplegend personeel. In het kader van deze opleidingen konden in het afgelopen jaar 27 nieuwe apothekers-assistenten en twintig ziekenverplegers worden afgeleverd.

Verblijdend was het feit, dat het voorgaande jaar in West-Java zeven nieuwe gouvernements-ziekenhuizen in gebruik genomen konden worden. Deze ziekenhuizen, die elk onderdak bieden aan veertig patienten, zijn te vinden in Tjitjalengka. In het geheel telt West-Java thans 52 gouvernements ziekenhuizen met een totale capaciteit van 4913 bedden. Het aantal medische krachten bij de dienst voor volksgezondheid nam - zij het ook in geringe mate - toe. Er konden tien nieuwe artsen worden aangetrokken, waardoor het totaal aantal voor deze dienst in West-Java beschikbare krachten momenteel 85 artsen en 9 tandartsen is. Hoewel dit aantal uiteraard nog aan de krappe kant is, beschikt men nu toch in alle kabupatens, kotabesars en kotaketjils over een gouvernementsarts. De plaatsen waar nog een sterk tekort aan artsen wordt gevoeld zijn Bogor en Cheribon. Tjikalongwetan, Tjililitan, Soreang, Madjalaja, Tjiparaj, Oedjoengberoeng en Tenslotte

Tenslotte werden in het afgelopen jaar gunstige resultaten bereikt dank zij de preventieve maatregelen op het gebied van de gezondheid, welke maatregelen in vergelijking met voorgaande jaren werden uitgebreid. Vooral bij de malariabestrijding met gebruikmaking van D.D.T., de framboesiabestrijding met medewerking van de UNICEF, de t.b.c.-bestrijding door middel van BCG-vaccines en de pestbestrijding werd in het afgelopen jaar veel werk verzet, onder vaak zeer moeilijke omstandigheden.

Openbare werken

De dienst openbare werken van West-Java liet zich in het afgelopen jaar ook niet onbetuigd. Zo werden 1.027.000 ha sawahgrond van irrigatiewerken voorzien tegen 996.997 ha in irrigatie 24 objecten geëntameerd, waarvoor een bedrag van Rp. 5.462.000.- werd uitgetrokken. Voor 1952 waren dit 26 objecten ten bedrage van Rp. 7.678.200.- Minder gunstig lagen de cijfers op het gebied van de herstelwerkzaamheden, hetgeen te wijten was aan de doorgevoerde bezuinigingen.

Zo konden slechts 37 objecten worden verbeterd, waarvoor een bedrag van Rp. 1.955.500.- beschikbaar was; een bedrag dat nogal ongunstig afstak in vergelijking met het jaar daarvoor, toen voor 44 objecten een bedrag van Rp. 4.430.000.- was uitgetrokken. Het was alweer aan de zuinigjes-aan-politiek te wijten, dat op het gebied van het herstel der wegen in 1953 niet zo bijzonder veel gepresteerd kon worden. Enkele belangrijke objecten kwamen echter toch tot stand. Zo werd tussen Serang en Tjilagon een tien kilometer lange rubberweg aangelegd, terwijl tussen Bandung en Tjimahi bijwijze van experiment een asfalt-betonweg werd gelegd, waarbij gebruik werd gemaakt van machines van Barber Green. Voorzover bekend ligt het in de bedoeling deze weg verder door te trekken naar Padalarang en mogelijk zelfs tot aan Djakarta. Dit laatste is echter voorlopig nog toekomstmuziek.

Het aantal herstelde bruggen in 1953 was vrij aanzienlijk. Zo werden ondermeer de brug Tjimentjeur tussen Serang en Tangerang, de brug Batutjeper tussen Djakarta en Tangerang, de bruggen Tjidjukung, Tjibeuning en Tjidjengkol, allen tussen Subang en Sadang, de brug Lawangdjali tussen Bogor en Djasinga en voorts dertien bruggen tussen Garut en Pameungpeuk weer voor het verkeer opengesteld.

Door de dienst openbare werken werden voorts ten behoeve van overheidsdiensten nog een aantal gebouwen opgericht, te weten vier gebouwen voor de landbouwkundige dienst, drie voor de veeartsenijkundige dienst en twee voor de binnenvisserij: 1952 en 602.700 in 1951. In totaal werden op het terrein van de

Arbeid

Besluiten we dit overzicht met een kort relaas over de vooruitgang op het gebied van de arbeid in 1953, waarbij als een van de belangrijkste punten al dadelijk naar voren komt de oprichting van een ziekenfonds voor arbeiders te Bandung, waarbij in totaal circa vijftienduizend arbeiders zijn aangesloten. Dit ziekenfonds kwam tot stand dank zij de samenwerking tussen werkgevers en werknemers en in overleg met het ministerie van arbeid. Voorts moet gememoreerd worden het in leven roepen van de collectieve arbeidsovereenkomsten in verschillende bedrijven, waarvan die tussen de Pretex en vier vakbonden wel tot de voornaamste behoorde.

En ofschoon het aantal arbeidsgeschillen in 1953 vrijwel even groot was als dat in het voorgaande jaar, stemt het tot voldoening, dat de meeste geschillen tot een voor beide partijen bevredigende oplossing konden worden gebracht. Dit laatste in scherpe tegenstelling tot 1952.

Persoverzicht

SURABAJA, 23 Januari (P.I.Aneta) -

Surabaja Post

Naar aanleiding van de jongste, tegen buitenlanders (Nederlanders en Chinezen) genomen maatregelen schrijft de "Surabaja Post": Het is niet te verwonderen, dat deze maatregelen de belangstelling van het hele volk opwekken. Uit de scherpe veroordelingen dienen de betrokkenen op te maken, dat de geest van het volk nog steeds actief is, in het bijzonder ten aanzien van ongepaste gedragingen van de zijde van buitenlanders.

Voor ons, aldus de "Surabaja Post", is het echter van belang, dat we niet in een toestand van hysterie vervallen, want dat zou slechts onszelf schaden. Wij zijn nog in staat om krachtig en zakelijk te handelen, zonder daarbij de betrokken kwesties te verklaren of te vergroten, zoals bijvoorbeeld geschiedt door links en rechts de buitenlanders zonder meer aan te vallen. Dan zou het weleens zo kunnen worden, dat men alle buitenlanders als spoken gaat beschouwen juist zoals McCarthy in Amerika in alles een communistisch spook ziet.

Een dergelijke hysterie kan voor onszelf gevaar opleveren en onze aanvankelijk sterke positie doen verkeren in een zwakke.

Zich te buiten gaan aan scherpe uitlatingen tegen buitenlanders kan ook wel eens een goedkope manier zijn van een bepaalde groep om sympathie te winnen: bij voortzetting kan dat zelfs aanleiding geven tot een algehele hysterie, die ons wurgt, zonder dat wij ons dat bewust zijn.

Wij moeten inderdaad krachtig en snel kunnen handelen, doch deze handelingen dienen te allen tijde voort te komen uit een zekere mate van koel overleg en verantwoordelijkheidsgevoel, aldus de "Surabaja Post".

Suara Masjarakat

De "Suara Masjarakat" schrijft de door het bestuur in Oost-Java genomen maatregelen met vreugde te begroeten. Naar aanleiding van het gebeurde in het Simpanghotel schrijft het blad, dat de Nederlanders in Indonesie moeten beseffen, dat zij hier niet langer aan de macht zijnzoals in de koloniale tijd het geval was, maar dat zij hier thans zijn als gasten in het buitenland.

Het blad wijst er voorts op, dat de Nederlanders hier te lande hun belangen trachten te verdedigen met behulp van de Nederlandse pers in Indonesie. Niet zelden komt men in de Nederlandse kranten stukken tegen die zeer tendentieus zijn, en die ten doel hebben de goede naam van Indonesie te schaden. Nadat de regering maatregelen heeft genomen tegen mevrouw Führi-Mierop van het Nieuw Surabaiasch Handelsblad is het thans de Vrije Pers, die vaak tendentieuse artikelen bevat, die kunnen beschouwd worden als een inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van Indonesie. De houding van Evenhuis, de hoofdredacteur van de Vrije Pers, die een telegram naar Nederland heeft gezonden, waarin gezegd wordt, dat het gebeurde bij het Simpanghotel het gevolg is van het feit, dat de resident van Surabaja anti-Nederlands is, is zeer onbeschoft.

Het blad vermeldt, dat het bestuur ook tegen Evenhuis krachtige maatregelen genomen heeft. In opdracht van het militair gezag is hij door de politie aangehouden om te voorkomen, dat verdere handelingen van Evenhuis onrust in de maatschappij verwekken.

Het blad spreekt tenslotte de hoop uit/de bevolking rustig zal /dat blijven en niet zal vooruitlopen op door de regering te treffen maatregelen.

x

x x

MEDAN, 23 Januari (P.I.Aneta) - P.I.Aneta's correspondent in Medan geeft het volgende overzicht van Noord-Sumatraanse persstemmen in de afgelopen week:

Waspada

Het incident in het Simpanghotel te Surabaja, waar de minister van economische zaken mr Iskaq geen kamer kon krijgen, hetgeen een groep jongelui er toe bracht het meubilair kort en klein te slaan, heeft de afgelopen week aanleiding gegeven tot veel commentaar in de Medanse pers. Waspada sprak in een hoofdartikel, getiteld "Sisa2 kolonial" (koloniale overblijfselen) van discriminatie en noemde het optreden van de hotelmanager uitdagend. Na de recente arrestaties had het blad gehoopt, dat de Nederlanders hiertelande zich beter zouden gaan aanpassen. Gezien de houding van deze hotelmanager, schijnt deze hoop echter ijdel te zijn. Waspada zou graag willen weten, wat de werkelijke bedoelingen van de Nederlanders zijn: zijn ze inderdaad alleen geinteresseerd in hun bedrijf, of blijven ze dromen van hun goede oude tijd? Het blad dringt er op aan, dat de regering krachtig zal optreden tegen de activiteit van buitenlandse groepen, die zich als in tempo dulu in weelde willen baden. Voor hen is geen plaats meer in Indonesie; zij moeten het land uit. De koloniale overblijfselen dienen met wortel en al te worden uitgeroeid - aldus Waspada.

Mestika

Mestika bepleit eveneenskrachtige maatregelen, indien het waar is dat de manager alleen blanken in zijn hotel wenste. De buitenlanders moeten beseffen, dat het hier geen Zuid-Afrika of Australie is. Als een dergelijke rassenpolitiek hier in praktijk zou worden gebracht, moet de vergunning ingetrokken en het hotel gesloten worden. En dan zoude immigratiedienst ook kunnen overwegen wat te doen. Aan de andere kant kan Mestika het optreden van resident Suparto niet bewonderen. Zijn houding bewees, dat hij zijn positie in de samenleving wel eens vergeet. Zijn verzoek om huisvesting was op zichzelf al vreemd. Daarna toonde hij zijn "macht" door het gastenboek in beslag te willen nemen. De resident en de hotelemployé stonden beiden aan het boek te rukken, waar andere hotelemployé's en vermoedelijk ook gasten getuige van waren. Indien de resident bewijzen wilde hebben dat er geen kamer meer vrij was, of wilde aantonen, dat rasdiscriminatie werd toegepast, was dit toch niet de beste manier - vindt Mestika. Deze bewijzen waren niet in het gastenboek te vinden, en het rukken aan het boek had de resident aan anderen kunnen overlaten. Het blad stelt deze houding aan de kaak, omdat hier het prestige van de ambtenaren op het spel staat. Dit prestige is hard nodig voor het gezag, dat door verschillende oorzaken toch al is verminderd.

In een tweede hoofdartikel leverde Mestika critiek op het optreden der jongelui, die eigen rechter gingen spelen en het hotel bestormden. Hiermee werd de grondslag van de staat, dat er orde moet zijn in de samenleving aangetast. Het blad noemt dit optreden dan ook ontoelaatbaar. Na de aanval op het kantoor van "De Vrije Pers", vorig jaar, is het nu de tweede maal dat zoiets gebeurt. De aan de bestormers van het redactiebureau opgelegde straffen hebben de jongelui blijkbaar niet kunnen afschrikken van onwettig optreden. Is dit de "ziekte van Surabaja"? Mestika concludeert, dat het eigenmachtig optreden moet worden bestreden, omdat dit het begin van wreedheid en onderdrukking van een kleinere en zwakkere groep is. De regering dient waakzaam te zijn,/belang van de samenleving, de rechtsstaat en het Indonesische prestige in de wereld./in het

Ofschoon Mimbar Umum de houding der jonge Surabajanen evenmin wil goedpraten, constateert dit blad dat hun optreden uiteraard een aansporing voor de regering zal zijn om krachtige maatregelen te nemen tegen een beledigiing, het Indonesische volk aangedaan door een vreemd volk, dat hier als gast leeft. Nederlanders die nog koloniaal denken en Indonesiers als djongossen en baboe's beschouwen, moeten snel uit het land verwijderd worden. Zij vormen een gevaar voor de rust en orde. Niet alleen moet het Simpanghotel gesloten en de beheerder uit Indonesie worden gezet; de regering moet ook haar houding bepalen tegen discriminatie in andere bedrijven. Dit betrof slechts het logeren in een Nederlands hotel, maar er wordt volgens de M.U. in het algemeen nog veel onderscheid gemaakt, vanwege de huidskleur in Nederlandse bedrijven wordt discriminatie toegepast, waarbij Indonesiers, die hogere diploma's hebben dan Nederlanders, toch slechter betaald worden. Indien we ons willen opwerken van het peil van Inlander tot dat van Indonesier, moeten we krachtig optreden tegen elke daad of maatregel van buitenlanders, die hier hun levensonderhoud verdienen - aldus Mimbar Umum.

Tangkas

Tangkas spreekt eveneens van een beledigiing van de minister en een anti-Indonesische houding, die door de regering moet worden gecorrigeerd. Het blad vraagt zich overigens af, hoe zoiets kon gebeuren. Hebben de instanties in Surabaja geen behoorlijke controle op de logeerkamers? In Medan is iets dergelijks nog nimmer voorgekomen. Intussen roept zo'n beledigiing gauw sentimenten op, hetgeen de bestorming van het hotel verklaart. Tangkas kan het optreden der jongelui echter niet goedkeuren, daar er wetten zijn om elke overtreding en elke fout, door wie ook gemaakt, te bestraffen. De jeugd moet zich leren beheersen. Dit optreden haalt slechts het prestige van Indonesie omlaag, en dit is de laatste tijd toch al niet zo schitterend meer, als toen we tegenover de Nederlandse overheersers stonden.

Waspada

Waspada wijdde een hoofdartikel aan de notawisseling tussen Nederland en Indonesie betreffende de recente arrestaties. Naar verluidt zou de Nederlandse regering in de door Graaf van Bylandt overhandigde nota ondermeer de aandacht van Djakarta hebben gevestigd op de Indonesische perscommentaren over de arrestaties van Nederlanders. Minister Sunarjo zou in zijn antwoord de aandacht hebben gevraagd voor de in Nederland verschenen persberichten over de arrestaties, welke tendentieus zouden zijn geweest door verband te leggen tussen de arrestaties enerzijds en het voornemen van Indonesie het Uniestatuut op te heffen alsmede de Irianeis anderzijds.

Waspada juicht minister Sunarjo's antwoord toe, omdat de publieke opinie in Nederland allang wordt opgehitst, niet alleen door de bladen in Nederland, maar ook door de "afbrekende" critiek en de "amokmakerij" van de oppositiepers hiertelande. De pers in Nederland neemt nl. veel over van de Indonesische oppositiebladen, waardoor men over het algemeen in Nederland een scheef beeldkrijgt van de toestand hier. Behalve door enkele officiele instanties, worden in Nederland immers geen Indonesische bladen gelezen. Anderzijds vinden in Nederland verschijnende dag-en weekbladen hier een groot afzetgebied. Deze voornamelijk reactionnaire bladen zijn volgens Waspada "laku als pisang goreng" bij de Nederlandse gemeenschap in Indonesie. Zij kunnen vrij binnenkomen, ofschoon zij de Indonesische regering critiseren en hekelen met hoofdartikelen, correspondenties, caricaturen en enz. Over het algemeen lezen de Nederlanders hier, naast hun plaatselijke bladen, ook kranten uit eigen land, en zelfs een "progressief" blad als "Het Parool" is toch tegen het huidige kabinet, blijkbaar omdat de groep van Sjahrir en Natsir hierin niet is vertegenwoordigd.

Waspada

Waspada acht deze scheve situatie zeer schadelijk, vooral voor de Nederlanders zelf. Zij krijgen een gevaarlijk "menu" van de in Nederland verschijnende bladen opgediend. De recente arrestaties vormden een nieuw bewijs, dat de Nederlandse gemeenschap door haar eigen pers op een dwaalspoor werd geleid, en uiteraard kan een en ander niet bijdragen tot verbetering van de verhoudingen tussen beide landen. En Waspada weet, dat de Nederlandse gemeenschap, die hier slechts rustig wil werken, het niet zal kunnen goedkeuren, dat haar regering verzuimt de pers in Nederland de raad te geven de sentimenten te onderdrukken. Daarom is het blad het volledig eens met het antwoord van minister Sunarjo aan graaf van Bylandt:"indien de Nederlandse regering begrip toont voor de bedoeling van dit antwoord, zal dit de betrekkingen ten goede komen".

-0-0-0-0-